

Тема уроку: Рух Опору та його течії

Ключове питання:

У чому полягає історична цінність та суперечливий характер руху Опору в Україні

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:

Український національно-визвольний, комуністичний партизанський та інші рухи Опору на теренах України. Ідеологія, соціальна база, тактика і стратегія рухів Опору в Україні. Акт відновлення Української Держави. Українська повстанська армія (УПА). III Надзвичайний великий збір ОУН(б): еволюція програмних засад українського національно-визвольного руху. Українська головна визвольна рада (УГВР). Комуністичний рух Опору: партизанські рейди і диверсійна діяльність. Розгортання в Західній Україні осередків польського руху Опору. Польсько-українське протистояння.

Мета уроку: охарактеризувати рух Опору та його течії. Розкрити внесок руху Опору в перемогу над нацистською Німеччиною. Проаналізувати методи, що їх застосовували для досягнення поставленої мети представники різних течій руху Опору та їхні наслідки. Визначити причини і наслідки польсько-українського протистояння та їхній вплив на сучасні польсько-українські взаємини.

Опорні терміни: Армія Крайова, Армія Людова, Волинська трагедія, ОУН(м), ОУН(б), партизанський рух, підпільники, резистенца, «рейкова війна».

ХІД УРОКУ

КРОК 1. РОБОТА З ВІЗУАЛЬНИМ РЯДОМ

Продемонструйте учням **Фоторяд** головної сторінки уроку. Який месидж вони несуть? Зверніть увагу учнів на інформаційний текст та оголосіть тему уроку «Рух Опору та його течії».

КРОК 2. РОБОТА З ПАНЕЛЛЮ СТІКЕРІВ

СТІКЕР 1 Європейський рух Опору

Попросіть учнів ознайомитися зі змістом стікера, знайти на карті країни, на території яких рух Опору був найактивнішим, та обговоріть питання:

- Що об'єднує світлини 1–3?
- Про які форми руху Опору вони свідчать?
- Чому рух Опору в Європі проти нацистських та фашистських окупантів очолили представники різних політичних сил?

Після обговорення учні виконують Завдання 1 «Робочого листка для учня».

СТІКЕР 2 Радянський рух Опору.

На основі змісту стікера обговоріть питання:

- Які форми боротьби партизан відображені на радянський плакатах?
- З якою метою були зроблені плакати?
- Яку мету переслідувала радянська влада, організовуючи партизанський рух в Україні?
- Які органи влади займалися організацією радянського руху Опору? Чому?

Після ознайомлення з Матеріалами стікера проведіть загальне обговорення за питаннями:

- Як планувалось організувати боротьбу в тилу німецьких військ?
 - Яким був реальний стан радянського партизанського руху на початок 1941 року?
 - З якими труднощами довелося зіткнутися партизанам?
- Після обговорення рекомендується виконати Завдання 2 «Робочого листка для учня», заповнивши таблицю в частині «Радянський рух Опору».

СТІКЕР 3 Націоналістичний рух Опору

Ознайомте учнів зі змістом та Матеріалами стікера. Проведіть обговорення за питаннями:

- Які заходи застосовували ОУН(б) та ОУН(м) для організації своєї діяльності?
- Чому представники ОУН(м) не підтримали намагання ОУН(б) відновити незалежну Українську Державу?
- Якою була реакція гітлерівців на проголошення Акту відновлення Української Держави?

Запропонуйте пояснити тезу: «Україна знайшлася в сучасний момент між молотом, а ковадлом двох ворожих імперіялістів – Москви й Берліна, що в рівній мірі трактують її як колоніальний об'єкт».

Під час обговорення зверніть увагу на різні підходи у вирішенні поставлених завдань ОУН(б) і ОУН (м).

СТІКЕР 4 Українська повстанська армія

Аналізуючи діяльність УПА на території України в роки німецько-радянської війни акцентуйте увагу на засадах формування УПА, внутрішній організації збройного формування, відносинах з українським та польським населенням на окупованих німецькою армією територіях.

Запропонуйте учням визначити роль УПА як військового формування в націоналістичному русі Опору.

Після обговорення учні виконують Завдання 2 в частині «Націоналістичний рух Опору» «Робочого листка для учня».

СТІКЕР 5 Польський рух Опору

Аналізуючи польський рух Опору на території України важливо зробити акцент на причинах протистояння Армії Крайової та УПА. Попросіть учнів визначити, що поєднувало, а що роз'єднувало Армію Крайову та Армію Людову у боротьбі проти спільного ворога. Якою бачили поляки майбутню Польську державу?

Після обговорення учні виконують Завдання 2 в частині «Польський рух Опору» «Робочого листка для учня» та роблять порівняльний аналіз заповненої таблиці.

По завершенню роботи ознайомте учнів з матеріалами таблиці «Рух Опору в роки Другої світової війни».

СТІКЕР 6 Польсько-українське протистояння

Запропонуйте учням ознайомитися зі змістом та Матеріалами стікера. Яким є погляд сучасних істориків на польсько-український конфлікт? Спонукайте дітей висловити свої міркування щодо мотивів зовнішніх сил, що були зацікавлені в ескалації польсько-українського конфлікту. Попросіть прокоментувати слова Папи Римського Івана Павла II, з якими він звернувся до обох народів та закликав очиститися від болісного минулого: *«Нехай завдяки очищенню історичної пам'яті всі будуть готові поставити вище те, що об'єднує, а не те, що роз'єднує»*.

СТІКЕР 7 Волинська трагедія

Використовуючи зміст та Матеріали стікера, попросіть учнів висловити свої міркування:

- Чому Волинська трагедія 1943 р. стала можливою, і якими були її наслідки?
- Чому змінилося ставлення польського суспільства до Волинської трагедії?

- Попросіть прокоментувати Резолюцію Сейму Республіки Польща у справі віддання данини жертвам геноциду, вчиненого українськими націоналістами щодо громадян Другої Речі Посполитої в 1943–45 роках? Якою є офіційна позиція української влади?
-
- Чому важливо «продовжити спільний пошук історичної істини про трагедію на Волині»?
- Як ви розумієте вислів Президента України Петра Порошенка: «Однак, маємо повернутися до заповіді Івана Павла II – пробачаємо і просимо пробачення»? Поверніться до ключового питання «У чому полягає історична цінність та суперечливий характер руху Опору в Україні».

КРОК 3. РОБОТА З ОПОРНОЮ ТАБЛИЦЕЮ

Використовуючи таблицю «Рух Опору в роки Другої світової війни», учні характеризують та оцінюють його дієвість, висловлюють свої міркування щодо значення руху Опору в Європі та Україні у боротьбі проти німецьких окупантів.

КРОК 4. ШКОЛЯРІ ПРАЦЮЮТЬ З «РОБОЧИМ ЛИСТКОМ ДЛЯ УЧНЯ»

КРОК 5. ВИКОНАННЯ УЧНЯМИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ